

चट्याङ्ग रोक्न सकिन्न, तर चट्याङ्गबाट बच्न सकिन्छ

“ नमस्ते, म बिजुली हुँ ।

म आकाशमा चम्किन्छु । चट्याङ्ग बनी धर्तीमा पनि बजिन्छु ।

के तपाईंलाई थाहा छ ? नेपालमा बाढी वा पहिरोमा भन्दा चट्याङ्गमा परे धेरै मानिसको मृत्यु हुन्छ नि !

तर, म कसैको मृत्युको कारण बन्न चाहन्नँ । होसियारी अपनाउनु भयो भने म तपाईंलाई छुन पनि सकिदैनँ ।

”

नेपालमा २०६८ देखि २०७५ सालसम्म चट्याङ्गका कारण ८४९ जनाको ज्यान गएको छ ।

यही अवधिमा पहिरोबाट ८१८ र बाढीबाट ६८२ जनाको मात्रै ज्यान गएको छ ।

तर, बाढी र पहिरोबाट भन्दा चट्याङ्गबाट बच्न धेरै सजिलो छ है !

चट्याङ्गबाट बच्न के गर्ने ?

घरभित्र हुँदा

- तारवाला फोन प्रयोग नगरौं ।
- टिभी र कम्प्युटरजस्ता विद्युतीय उपकरण नचलाऔं । बरु प्लगबाट छुटाइदिऔं ।
- बाथरूमभित्रकै धारा प्रयोग गरेर नुहाउने, लुगा धुने वा भाँडा माफ्ने काम नगरौं ।
- भित्ता वा भ्यालतिर अडेस लागेर नबसौं ।
- भ्याल, भ्याड र बरन्डाको ग्रिल र बार नछोऔं ।

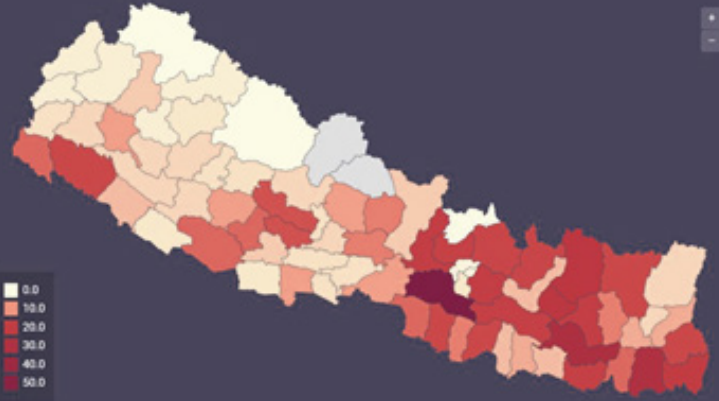
घरबाहिर हुँदा

- आकाशमा बिजुली चम्किन थालेर गड्याङ्गगुडुङ्ग गर्न थालेपछि घरभित्र गइहालौं ।
- नजिक घर छैन भने तुरुन्तै सुरक्षित ओततिर लागिहालौं ।
- तर, रुख वा बिजुलीको पोलमुनि कहिल्यै नबसौं ।
- गाडीभित्र छाँ भने गाडीभित्रै बसौं ।
- छाता नओढौं ।
- खेतबारीमा काम नगरौं ।
- पौडी नखेलौं, डुंगा नचलाऔं ।
- सुरक्षित ओत नभेट्दै चट्याङ्ग परे दुबै हातलाई टाउको माथि राखी निहुरिएर कुर्कुच्यो (एंडी) जोडेर थुचुक्क बसौं, तर भूईँमा लम्पसार परेर नसुतौं ।

३०/३० को नियम

चट्याङ्गरु जमीनभन्दा धेरै माथि बादलभित्रै पर्छन्, हराउँछन् । यस्ता चट्याङ्गले हामीलाई क्षति पुऱ्याउँदैनन् । तर, केही चट्याङ्ग हाम्रा घर, खेत, रूख र जमीनसम्मै आइपुग्छन् । कुन चट्याङ्ग बढी खतरनाक हुन्छ भन्ने छुट्याउन एउटा सजिलो उपाय छ - आकाशमा बिजुली चम्किने बित्तिकै १ देखि ३० सम्म गन्नु थालौं, ३० गन्नु नभ्याउँदै गड्याङ्गुडुङ्गु गर्न थाले सुरक्षित ओततिर लागिहालौं । किनकि, बिजुली चम्केको ३० सेकेण्डभित्रै पर्ने चट्याङ्ग जमीनबाट नजिकै हुन्छन् । गड्याङ्गुडुङ्गु गर्न छाडेको ३० मिनेटसम्म सुरक्षित स्थानमै बसौं ।

घरलाई भूकम्प प्रतिरोधी मात्र होइन, चट्याङ्ग प्रतिरोधी पनि बनाऔं ।

नेपालको यो चित्रमा ध्यान दिएर हेर्नु भयो भने एउटा जिल्लामा सबैभन्दा गाढा बैजनी रङ देखिन्छ । यो जिल्ला हो - मकवानपुर । यहाँ २०६९ देखि २०७५ सालसम्म ५६ जना मानिसको चट्याङ्गमा परी मृत्यु भएको छ, जबकि मकवानपुरसँग सीमा जोडिएको काठमाडौं र ललितपुरमा भने यो सात वर्षको अवधिमा चार जना मानिसले मात्रै चट्याङ्गका कारण ज्यान गुमाएका छन् । किनकि, काठमाडौं र ललितपुरमा भन्दा मकवानपुरमा एकातिर चट्याङ्ग नै बढी पर्छ भने अर्कोतिर यहाँ मानिसहरू चट्याङ्गको जोखिम रहेको क्रियाकलाप (जस्तै-धान रोप्ने, खेतबारीमा काम गर्ने) मा बढी सरिक हुन्छन् ।

चट्याङ्ग लागेर घरमा प्रयोग गरिने बिजुलीका उपकरणहरू चालै नपाई बिग्रिने गर्छन् । धेरैजसो अवस्थामा उच्च भोल्टेज आएर जलेको होला भन्ने भान हुन्छ ।

गड्याङ्गुडुङ्गु गर्दा घरभित्र बस्दैमा चट्याङ्गबाट पूर्ण सुरक्षित भइँदैन । घरलाई चट्याङ्ग प्रतिरोधी बनाइएको छैन भने भित्रै बस्दा पनि जोखिम हुन्छ । यसैले, आजै घरमा अर्थिङ सिस्टम जडान गरौं । यसका लागि आफ्नो गाउँपालिका-नगरपालिकामा सम्पर्क गरौं ।

विपद्बारे चासो राखौं, चनाखो बनेौं ।

